

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 506/2020
08.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Стечајна маса Предузећа за путеве Ниш АД Ниш, чији је законски заступник стечајни управник Горан Пауновић, а пуномоћник Марко Крстић, адвокат у ..., против туженог Војводинапут-Бачкапут АД Нови Сад, чији је пуномоћник Небојша Радовић, адвокат у ... и тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације као правног следбеника Агенције за приватизацију Републике Србије, Београд, ради исплате стеченог без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 12Пж 6064/18 од 23.12.2019. године, у седници већа одржаној 08. априла 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 12Пж 6064/18 од 23.12.2019. године се **ОДБИЈА**, као неоснована.

Одбијају се захтеви тужиоца и тужених за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Привредни апелациони суд је донео пресуду 12Пж 6064/18 дана 23.12.2019. године којом је одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио пресуду Привредног суда у Нишу П 384/2017 од 11.09.2018. године којом је одбијен тужбени захтев да суд обавезе туженог Војводинапут-Бачкапут АД Нови Сад да тужиоцу на име стеченог без основа исплати износ од 591.832.000,00 динара са законском затезном каматом од 21.08.2014. године до исплате, као и тужбени захтев да суд обавезе тужену Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације као правног следбеника Агенције за приватизацију, Београд, да тужиоцу на име стеченог без основа исплати износ од 591.832.000,00 динара са законском затезном каматом од 21.08.2014. године до исплате. Обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове парничног поступка у досуђеним износима са законском затезном каматом. Одбијен је као неоснован захтев тужиоца да му тужени накнаде трошкове другостепеног поступка.

Против наведене другостепене пресуде је тужилац изјавио благовремену и дозвољену ревизију, којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, учињене у поступку пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права.

Оба тужена поднела су одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и одлучио да ревизија није основана.

Побијана пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка на које ревизијски суд пази по службеној дужности, из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, те без битних повреда одредаба парничног поступка на које указује ревидент. Нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 1. у вези члана 396. став 5. Закона о парничном поступку, како то ревидент сматра. Побијана пресуда је заснована на чињеничном стању како га је утврдио првостепени суд, које другостепени суд прихвата за правилно. Другостепени суд је овлашћен да правилном применом материјалног права преиначи првостепену пресуду, по одредби члана 394. став 1. тачка 4. Закона о парничном поступку, када сматра да је на основу правилно утврђеног чињеничног стања првостепени суд погрешно применио материјално право, а и да потврди пресуду првостепеног суда када нађе да је одлука правилна, и да у другостепеној пресуди образложи правилну примену материјалног права.

Предмет тужбеног захтева у односу на оба тужена, примарно у односу на првотуженог, а евентуално у односу на друготуженог, јесте исплата износа, као вредности примљеног по основу инвестирања од стране тужиоца у субјекат приватизације, са основа који је отпао раскидом уговора, позивом на одредбе члана 210. став 2. Закона о облигационим односима. Ради се о повећању капитала првотуженог, на основу инвестиција тужиоца, који капитал је радњама друготуженог пренет Акцијском фонду, за који тужилац сматра да није могао бити пренет, јер се радило о капиталу чији је тужилац постао власник у моменту извршених инвестиција, те је лишен права на акције неоснованим одузимањем од стране друготуженог. У току поступка тужилац наводи да је одредбом члана 69. и 71. Закона о приватизацији, од преношења акција Акцијском фонду 2011. године, за продају истих протекао рок у новембру 2017. године, и да је друготужени у доцњи и моментом када је пренео акције на Акцијски фонд, по наведеном основу из општих прописа, а и према одредбама Закона о приватизацији.

Према чињеничном стању на основу ког су донете нижестепене пресуде, Предузеће за путеве Ниш АД Ниш је као купац закључило уговор о продаји 70% друштвеног капитала Акционарског друштва Војводинапут-Бачкапут Нови Сад путем јавног тендера 07.11.2005. године, заведен код Агенције за приватизацију под бројем 1-1320/05-1505/02 дана 07.11.2005. године. Купац је наведеним уговором, поред плаћања купопродајне цене, преузео и друге обавезе, међу којима и обавезу инвестирања, то јест да из сопствених средстава инвестира у субјекат приватизације у складу са инвестиционим програмом у Прилогу 3 Уговора, улозима у новцу или стварима или правима, којима ће повећати капитал субјекта приватизације (тачка 8. 1. 1. Уговора). Уговор о продаји друштвеног капитала је измењен Изменама и допунама број 1 од 05.12.2006. године, број 2 од 12.12.2006. године и број 3 од 30.12.2008. године. Утврђено је на основу Извештаја овлашћеног ревизора о усаглашености са одредбама

уговора, Инвестициони програм, да је купац инвестирао у субјекат приватизације у укупном износу од 5.102.000,00 евра, чиме је извршио укупну обавезу инвестирања по одредби 8. 1. 1. Уговора о продаји друштвеног капитала. Тужилац је извршио улог у субјекат приватизације уносом основних средстава које је предао субјекту приватизације, која је набавио плаћањем добављачима опреме из сопствених средстава, из средстава по одобреним кредитима и по уговорима о зајму. Агенција за приватизацију је 04.11.2011. године обавестила купца да раскида наведени Уговор о продаји друштвеног капитала због неизвршавања уговорних обавеза предвиђених чланом 8.3.3. и 8.3.7. Уговора. По основу инвестиционог улагања у субјекат приватизације, тужилац је стекао 44.636 акција субјекта приватизације које је 09.03.2011. године zaloжио у корист UniCredit Bank Srbija АД Београд, које се воде на купца, тужиоца. У односу на укупан број акција од 158.826 емитованих по основу извршене обавезе инвестирања купца, удео 44.636 акција је 28,10%, док преостале емитоване акције износе 71,90% у односу на укупно емитоване по основу извршене обавезе инвестирања купца. У односу на висину тужбеног захтева 71,90% је 3.668.338,00 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан 04.10.2017. године то је 437.369.336,73 динара, а на дан 23.08.2018. године то је 433.122.501,83 динара.

Другостепени суд је пошао од одредбе Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/2001, 18/2003 и 45/2005) који је био на снази у тренутку закључења Уговора о продаји друштвеног капитала првотуженог и настанка обавезе тужиоца, из члана 41а. став 3., према којим у случају раскида уговора о продаји капитала због неиспуњења уговорених обавеза од стране купца капитала, купац капитала као несавесна страна нема право на повраћај плаћеног износа на име уговорене цене, ради заштите општег интереса. Том одредбом, како образлаже другостепени суд, није прописано да купац нема право на повраћај средстава датих по основу уговорене обавезе инвестирања у субјекат приватизације, али нема места примени одредбе члана 132. Закона о облигационим односима, о дејству раскида уговора. Ово са разлога што је предвиђено самим уговором, у члану 3.5. став 2. (ф), да купац неће имати било каква даља права или потраживања из, или у вези са уговором, у случају раскида уговора. Уговор о продаји капитала је раскинут услед неиспуњења обавезе од стране тужиоца, а последица раскида уговора, у односу на тужиоца, јесте губитак свих права или потраживања из уговора. Даље, другостепени суд образлаже да су на тужиоца по основу извршеног инвестирања у субјекат приватизације пренете акције, које се у Централном регистру воде као власништво тужиоца, 44.636 акција, које је zaloжио. Купцу са којим је уговор о продаји капитала раскинут, Акцијски фонд преноси средства остварена од продаје сопствених акција, стечених по основу повећања капитала новим улозима, по одбитку трошкова продаје. Како је тужилац за испуњену обавезу инвестирања стекао акције, и како акције нису продате, тужилац по основу инвестирања не може да потражује износ који му по закону припада. Посебно, располагао је са 44.636 акција које је стекао по основу инвестирања, тако што их је zaloжио, те по том основу не може да потражује новчани износ на основу одредбе члана 210. Закона о облигационим односима.

Ревидент оспорава примену материјалног права од стране нижестепених судова о последицама раскида уговора по основу улагања на име инвестиција. Сматра да став другостепеног суда о праву купца на вредност остварену продајом сопствених акција

подразумева да је примењена новелирана одредба члана 41. Закона о приватизацији, која није важила у време закључења уговора, и да према таквој примени права произилази да купац није могао ни стећи акције и бити уписан у Централни регистар хартија од вредности као власник.

Ревизијски суд на следећи начин примењује материјално право од значаја за одлуку о тужбеним захтевима.

Уговор о приватизацији раскинут је 04.11.2011. године, за време важења Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр 38/2001, 18/2003, 45/2005, 123/2007, 30/2010). Законом о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 123/2007) прописано је у члану 29. да ће се поступак приватизације започет до дана ступања на снагу овог закона наставити по одредбама овог закона. То подразумева и примену одредбе члана 41. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/2001, 18/2003, 45/2005 и 123/2007). Према новелираној одредби, која је важила и у време раскида уговора, акције које стиче купац из нових емисија, по основу повећања капитала субјекта приватизације за време извршења уговорених обавеза, сматрају се сопственим акцијама субјекта приватизације које су у потпуности плаћене. Када купац капитала изврши обавезе из уговора о продаји капитала, што се доказује потврдом Агенције, сопствене акције које је стекао, субјект приватизације дужан је да без накнаде пренесе купцу капитала од кога их је стекао. Агенција доставља регистру надлежном за вођење рачуна хартија од вредности решење на основу којег се врши упис сопствених акција на субјект приватизације, и решење на основу којег се врши пренос сопствених акција на купца. У том смислу и на основу цитиране одредбе је Агенција за приватизацију и донела решење од 18.08.2008. године, о стицању сопствених акција субјекта приватизације (28.325 сопствених акција), које решење представља основ за упис у Централном регистру. У случају раскида уговора о продаји капитала, те акције преносе се Акцијском фонду, који их продаје заједно са акцијама субјекта приватизације које су му пренете у складу са законом, а средства остварена од продаје сопствених акција стечених по основу повећања капитала новим улозима, по одбитку трошкова продаје, преноси купцу са којим је уговор о продаји капитала, односно имовине, раскинут. На тај начин је уређен пут за повраћај купцу субјекта приватизације улагања по основу инвестирања у субјекат приватизације, за случај раскида уговора о продаји капитала, и обим права по том основу.

Према таквим одредбама прописа важећег у време раскида уговора, и код утврђене чињенице да јесу емитоване акције субјекта приватизације по основу докапитализације, произилази закључак о недостатку пасивне легитимације првотуженог за испуњење новчаних потраживања тужиоца по основу улагања на име докапитализације.

Од издатих акција по том основу, тужилац је располагао са 44.636 акција залогом у корист свог повериоца, према стању уписа у Централни регистар хартија од вредности од 09.03.2011. године, што само по себи чини неоснованим тужбени захтев за исплату стеченог без основа, јер за вредност чији су еквивалент ове акције, имовина тужиоца није умањена.

Према чињеничном стању утврђеном у поступку, сопствене акције субјекта приватизације нису продате. По ставу првостепеног суда, друготужени би био пасивно легитимисан у односу на захтев тужиоца по основу обавезе да износ остварен од продаје сопствених акција по основу инвестиционог улагања, по одбитку трошкова продаје, пренесе тужиоцу, и само за тај износ. Другостепени суд прихвата овакав став за правилан.

Ревизијски суд налази да је правилна одлука о одбијању тужбеног захтева и у односу на друготуженог, за исплату износа на име вредности уложеног у капитал првотуженог, субјекта приватизације, од стране тужиоца. Како је напред изложено, права купца по основу инвестирања у субјекат приватизације, по раскиду уговора о продаји капитала, одређена су на начин из одредбе члана 41. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ бр, 38/2001, 18/2003, 45/2005 и 123/2007), које су важиле и у време раскида уговора, када су моментом раскида настајала права и обавезе уговорних страна с тим у вези. Наведене одредбе Закона о приватизацији о последицама раскида уговора не укључују, већ напротив, искључују примену закона којим се уређују облигациони односи. Нити Закон о приватизацији у том делу упућује на примену закона којим се уређују облигациони односи, нити за то има места, код потпуно регулисаног обима права по том основу. Према томе, не стоје ревизијски наводи о примени материјалног права садржаног у одредбама члана 132. и члана 210. став 2. Закона о облигационим односима.

Наводима ревизије тужилац се не позива на основе обавезе друготуженог које је истицао у току поступка, о томе да је лишен права на акције неоснованим одузимањем од стране друготуженог, нити да је рок за продају акција за друготуженог протекао 2017. године. Ревизијски суд свакако испитује пресуду у границама из члана 408. Закона о парничном поступку, дакле само у границама разлога наведених у ревизији.

Евентуално неосновано преношење, као сопствених акција субјекта приватизације емитованих по основу инвестирања, на Акцијски фонд, не би давало право тужиоцу на повраћај износа у вредности инвестиција, већ вредности акција које су по тврдњи тужиоца неосновано пренете Акцијском фонду. Евентуално доказана доцња у преносу остварених средстава продајом тих акција, тужиоцу такође не би давала право на износ вредности инвестиција, већ на износ који би био остварен продајом акција, што није предмет тужбеног захтева.

То су разлози због којих је ревизија одбијена као неоснована, по одредби члана 414. Закона о парничном поступку.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији је одбијен јер са ревизијом тужилац није успео, као и захтеви тужених, јер трошкови одговора на ревизију нису били потребни за вођење овог поступка, по одредбама члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић